ରିପୋର୍ଟ ଯୋଗ୍ୟ

ଭାରତର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର

<u>ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା ୨୨୦୨/୨୦୧୨</u>

ସାମାଜିକ ଏବଂ ମାନବିକ ଅଧିକାର କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଆଦିବାସୀମାନେ ... ଆବେଦନକାରୀ

ବନାମ

ଭାରତ ସଂଘ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ... ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ

<u>ରାୟ</u>

<u>ଅଭୟ ଏସ. ଓକା, ବିଚାରପତି</u>

<u>ତଥ୍ୟଭିତ୍ତିକ ଦିଗ</u>

୧. ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚିର ଖଣ୍ଡ ୬ର ଉପ-ଖଣ୍ଡ (୨) ଅନ୍ତର୍ଗତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଭାରତର ମାନ୍ୟବର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ୩୧ ଡିସେମ୍ବର, ୧୯୭୭ ତାରିଖରେ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ସମଗ୍ର ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାକୁ ଏକ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର') ଭାବେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ, ସମବାୟ ପଞ୍ଜିକରଣ ଅଧିନିୟମ, ୧୮୬୦ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପଞ୍ଜିକୃତ ଏକ ସମାଜ, ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୨୨୬ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରିଟ ଅଧିକାରିତା କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲେ । ରିଟ୍ ପିଟିସନରେ ଉତ୍ଥାପିତ ପ୍ରଥମ ଯୁକ୍ତି ଏହା ଥିଲା ଯେ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କାହାର ସ୍ଥାୟୀ ଭାବେ ବସବାସ କରିବାର ଅଧିକାର ନାହିଁ । ରିଟ୍ ପିଟିସନରେ ଏକ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତି ବର୍ଗରେ ନଥିବା ଏବଂ ତଫସିଲଭୁକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ

ରହୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ବେଆଇନ ଭୋଗଦଖଲକାରୀ, ତେଣୁ ସେ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରର କୌଣସି ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀରେ ନିଜର ଭୋଟ ଅଧିକାର ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ପାଇଁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ପୁନଃ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୩୩୦ ଏବଂ ୩୩୨ ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀକୁ ସଂରକ୍ଷିତ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ ଭାବେ ଘୋଷଣା କରିବା ଉଚିତ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଧାନସଭା କିମ୍ବା ଲୋକସଭା ନିର୍ବାଚନ ଲଢ଼ିବାର ଅଧିକାର ରହିବ ନାହିଁ ।

୨. ଆବେଦନରେ ଉଠାଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟ ଏକ ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀର ଖଣ୍ଡ ୫ ର ଉପଖଣ୍ଡ (୧) କୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ରାଜ୍ୟର ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ଆଇନର କୌଣସି ବ୍ୟବସ୍ଥା ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବନାହିଁ । ତେଣୁ, ଏହା ନିବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଏପରି କୌଣସି ଅଧିସୂଚନା ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଜନପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ ଅଧିନିୟମ, ୧୯୫୦ (ସଂକ୍ଷେପରେ '୧୯୫୦ ଅଧିନିୟମ') ଏବଂ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଅଧିନିୟମ, ୨୦୦ (ସଂକ୍ଷେପରେ '୨୦୦୨ ଅଧିନିୟମ') ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଏକ ଦୁଇ ଜଣିଆ ଖଣ୍ଡପୀଠ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ଏହି ରିଟ ପିଟିସନକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିରେ ବ୍ୟଥିତ ହୋଇ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ୧୪ ଫେବୃଆରୀ, ୨୦୧୨ ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅନୁମତି ଅନୁଯାୟୀ ବର୍ତ୍ତମାନର ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇଛି ।

ଉପସ୍ଥାପନା

୩. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ନିଜ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କ ପ୍ରଥମ ଯୁକ୍ତି ହେଉଛି ଯେ, ଯଦି କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବା ଘୋଷଣା କରିବା ପୂର୍ବକ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା

ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଖଣ୍ଡ ୫ ର ଉପଖଣ୍ଡ (୧) ଅନ୍ତର୍ଗତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇ ନଥିଲେ,କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ମଣ୍ଡଳ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ କୌଣସି ଆଇନର ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ । ସେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ଧାରା ୨୪୪ (୧) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡିକ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରଶାସନ ଏବଂ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବ । ତେଣୁ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀରେ ଯାହା ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ତାହାକୁ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଆଇନ ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯିବ । ତାଙ୍କର ଉପସ୍ଥାପନା ହେଉଛି ଯେ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିସୂଚନା ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ କେନ୍ଦ୍ର କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ କୌଣସି ଆଇନ ଏକ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଏପରି ଆଇନକୁ ଅସିଦ୍ଧ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ । ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଅନ୍ତର୍ଗତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନ ଅଧୀନରେ ପ୍ରଣୀତ ଆଇନ କେବଳ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ । ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିବା କୌଣସି ଆଇନ ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୨୪୪ ର ବ୍ୟବସ୍ଥାର ମର୍ଯ୍ୟାଦାହାନି କରିବ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଏପରି ଆଇନ ଅସିଦ୍ଧ ହେବ ।

୪. ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟର ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳ ପ୍ରଥମେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବେ ଯେ ସଂସଦ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କେଉଁ ଅଧିନିୟମ ଗୁଡିକ ରାଜ୍ୟର ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ । ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନକୁ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ଲାଗୁ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି ବୋଲି ନିଜକୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିବା ପରେ, ସେ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବ । ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂସଦ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଧିନିୟମର ଶୀର୍ଷକ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ବିବରଣୀକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ ସାମିଲ କରି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାନଯିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂସଦ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କୌଣସି ଅଧିନିୟମ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।

୫. ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୧୯ ର ଖଣ୍ଡ (୧) ର ଉପଖଣ୍ଡ (ଙ) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦତ୍ତ ମୌଳିକ ଅଧିକାରର ପ୍ରତି ଆମର ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରି ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀର ଧାରା ୫ ଅନୁଯାୟୀ ତଫସିଲଭୁକ୍ତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯାହା ପ୍ରଚଳିତ ତାହା ହେଉଛି ଆଇନ ।

୬. ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀର ଖଣ୍ଡ ୫ର ଉପଖଣ୍ଡ (୧) ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ସପକ୍ଷରେ ***ରାମଗଡ଼ର ରାଜା ବାହାଦୁର କାମାକ୍ଷା ନାରାୟଣ ସିଂ ବନାମ ବିହାର ଆୟକର କମିଶନର***[1] ଏବଂ ***ଚତୁରମ ବନାମ ଆୟକର କମିଶନର***[2] ମାମଲାରେ ସଂଘୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ବିଦ୍ୱାନ ଅଧିବକ୍ତା ଆସ୍ଥା ପ୍ରକଟ କରିଥିଲେ । ମାମଲାର ବିବୃତିରେ ଆବେଦନକାରୀ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି ଯେ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, ୧୮୯୪ ଅଧିସୂଚିତ ହୋଇନଥିବାରୁ ଏହି ଆଇନ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନୁହେଁ । ଆମେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ତରଫରୁ ଉପସ୍ଥିତ ବିଦ୍ୱାନ ଅଧିବକ୍ତାଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଶୁଣିଛୁ ।

<u>ଆମ୍ଭର ମତ</u>

୭. ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ ଯେ ସମ୍ପୃକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିସୂଚନା ନଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଅଧିନିୟମ ଗୁଡିକ କୌଣସି ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହୋଇପାରିବ କି ନାହିଁ । ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀର ଖଣ୍ଡ ୫ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

> **"୫. ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଆଇନ ।(୧) ଏହି ସଂବିଧାନରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ରାଜ୍ୟପାଳ ସାର୍ବଜନିକ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ପାରିବେ ଯେ ସଂସଦର ବା ରାଜ୍ୟର ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କୌଣସି ବିଶେଷ ଅଧିନିୟମ ରାଜ୍ୟର କୌଣସି ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ବା ତହିଁର କୌଣସି ଭାଗ ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ଅଥବା ସେହି ଅଧିସୂଚନାରେ ସେ ଯେପରି ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବେ ସେପରି ବ୍ୟତିରେକ ଓ ରୂପାନ୍ତରଣର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି ରାଜ୍ୟର କୌଣସି ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ବା ତହିଁର କୌଣସି**

[1] (୧୯୪୭) ସଂଘୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିବୃତ୍ତି ୧୩୦
[2] ଏଆଇଆର ୧୯୪୭ ଏଫସି ୩୨

ଭାଗ ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହେବ ଏବଂ ଏହି ଉପଅନୁଚ୍ଛେଦ ଅଧୀନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଏପରି ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ଯାହାର ପିଛିଲା ପ୍ରଭାବ ରହିବ ।

(୨) ରାଜ୍ୟପାଳ ଗୋଟିଏ ରାଜ୍ୟର ଯେ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରର ଶାନ୍ତି ଓ ସୁଶାସନ ନିମିତ୍ତ ବିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିପାରିବେ ଯାହା ତତ୍ସମୟ ପାଇଁ ଏକ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ଅଟେ । ବିଶେଷ କରି ଏବଂ ପୂର୍ବଗାମୀ କ୍ଷମତାର ବ୍ୟାପକତା ଉପରେ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ନପକାଇ, ଏପରି ନିୟମ ହୋଇପାରେ -

(କ) ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭୂମି ହସ୍ତାନ୍ତରକୁ ନିଷିଦ୍ଧ ବା ସୀମିତ କରିପାରିବ;

(ଖ) ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଜମି ଆବଣ୍ଟନକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିପାରିବ;

(ଗ) ଏପରି କ୍ଷେତ୍ରରେ ତଫସିଲଭୁକ୍ତ ଜନଜାତିର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅର୍ଥ ଉଧାର ଦେଉଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମହାଜନ ଭାବେ କାରବାର କରିବା ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ।

(୩) ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦର ଉପଅନୁଚ୍ଛେଦ (୨) ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ବିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବାରେ ରାଜ୍ୟପାଳ ସଂସଦର ବା ରାଜ୍ୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କୌଣସି ଅଧିନିୟମକୁ ଅଥବା ସମ୍ପୃକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରତି ତତ୍ସମୟ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଥିବା କୌଣସି ବିଦ୍ୟମାନ ଆଇନକୁ ନାକଚ କିମ୍ବା ସଂଶୋଧିତ କରିପାରିବେ ।

(୪) ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଅଧୀନରେ ପ୍ରଣୀତ ସମସ୍ତ ବିନିୟମ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ସମକ୍ଷରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯିବ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ପ୍ରଭାବି ହେବ ନାହିଁ ।

(୫) ଏହି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ଅଧୀନରେ କୌଣସି ବିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରାଯିବ ନାହିଁ ଯଦି ରାଜ୍ୟର ଜନଜାତି ଉପଦେଷ୍ଟା ପରିଷଦ ଥିବା ସ୍ଥଳେ ରାଜ୍ୟପାଳ ବିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏପରି ପରିଷଦଙ୍କ ସହିତ ପରାମର୍ଶ କରିନଥାନ୍ତି" ।

(ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି)

୮. ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଖଣ୍ଡ ୫ର ଉପଖଣ୍ଡ (୧) ର ସରଳ ପଠନ ପରେ ଉକ୍ତ ଉପଖଣ୍ଡ (୧) ଅଧୀନରେ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ କ୍ଷମତା ନିମ୍ନଲିଖିତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ପ୍ରସାରିତ ହେବ:

୧. କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ରାଜ୍ୟର ଏକ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜରିଆରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା, ଏବଂ;

୨. କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅଧିନିୟମ କେତେକ ସଂଶୋଧନ ସାପେକ୍ଷେ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ବୋଲି ଅଧିସୂଚନା ଜରିଆରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ।

ଉପଖଣ୍ଡ (୧) ର ପ୍ରଥମ ଭାଗ ଏହି ଧାରାରେ ଅଗ୍ରସର ହୁଏ ଯେ କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଆଇନ ଉକ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ । ନଚେତ୍, ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ଏହି କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରି ଘୋଷଣା କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନଥିଲା ଯେ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ।

୯. ଖଣ୍ଡ ୫ ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ଉପସ୍ଥିତ ଅଧିବକ୍ତା ***ରାଜା ବାହାଦୁର*** [୧] ଏବଂ ***ଛତ୍ରୁରାମ*** [୨] ମାମଲାରେ ସଂଘୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି । ଉଭୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, ୧୯୩୫ ର ଧାରା ୯୨ ସହିତ ଜଡ଼ିତ, ଯାହାକି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

> **"ବାଦ ପଡିଥିବା କ୍ଷେତ୍ର ଏବଂ ଆଂଶିକ ଭାବେ ବାଦ ପଡିଥିବା କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରଶାସନ:**
>
> ୯୨. (୧) ଏକ ପ୍ରଦେଶର କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ପ୍ରାଧିକାରୀ ତହିଁର ବର୍ଜିତ ଓ ଆଂଶିକ ବର୍ଜିତ କ୍ଷେତ୍ରମାନଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତାର କରିଥାନ୍ତି, **କିନ୍ତୁ, ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଯାହା କିଛି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ରାଜ୍ୟପାଳ ସାର୍ବଜନିକ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନ ଦେଲେ, ସଂଘୀୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କୌଣସି ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କୌଣସି ଅଧିନିୟମ କୌଣସି ଅପବର୍ଜିତ କ୍ଷେତ୍ର ବା ଆଂଶିକ ଅପବର୍ଜିତ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ଏବଂ କୌଣସି ଅଧିନିୟମ ସଂପର୍କରେ ଏପରି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାରେ ରାଜ୍ୟପାଳ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇ ପାରିବେ ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ସେହି କ୍ଷେତ୍ର ବା ତାହାର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାଗ ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହେଲେ ସେ ଯେପରି ଉଚିତ ମନେ କରିବେ ସେପରି ବ୍ୟତିରେକୀ ବା ରୂପାନ୍ତରଣର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି ପ୍ରଭାବି ହେବ ।**
>
> (୨) ରାଜ୍ୟପାଳ କୌଣସି ପ୍ରଦେଶର ଯେ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରର ଶାନ୍ତି ଓ ସୁଶାସନ ନିମିତ୍ତ ବିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିପାରିବେ ଯାହାକି ତତ୍ସମୟ ଅପବର୍ଜିତ କ୍ଷେତ୍ର ବା ଆଂଶିକ ଅପବର୍ଜିତ କ୍ଷେତ୍ର ଅଟେ ଏବଂ ଏପରି ପ୍ରଣୀତ କୌଣସି ବିନିୟମ ସଂଘୀୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ବା ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କୌଣସି ଅଧିନିୟମକୁ ଅଥବା ସମ୍ପୃକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରତି ତତ୍କାଳ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଥିବା କୌଣସି ବିଦ୍ୟମାନ ଭାରତୀୟ ବିଧିକୁ ଖାରଜ ବା ସଂଶୋଧିତ କରିପାରିବ ।
>
> ଏହି ଉପଧାରା ଅଧୀନରେ ପ୍ରଣୀତ ବିନିୟମମାନ ତୁରନ୍ତ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଜେନେରାଲଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଯିବ ଏବଂ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ନିଜ ବିବେକରେ ଅନୁମତି ନ ଦେଇଛନ୍ତି ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ରହିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ଜେନେରାଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ଏପରି କୌଣସି ବିନିୟମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେହି ଅଧିନିୟମର ସମ୍ପୃକ୍ତ ଭାଗର ବ୍ୟବସ୍ଥା ମାନ ଲାଗୁ ହେବ ଯେପରି କି ସେଗୁଡିକ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର ଅଧିନିୟମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲାଗୁ ହୋଇଥାଏ ।

(୩) ରାଜ୍ୟପାଳ କୌଣସି ପ୍ରଦେଶର ଯେ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ର ସଂପର୍କରେ, ଯାହା ସେପରି ସମୟରେ ଏକ ବର୍ଜିତ କ୍ଷେତ୍ର ଅଟେ, ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିଜର ବିବେକ ଅନୁସାରେ ପାଳନ କରିବେ"।

(ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି)

୧୦. ଧାରା ୩୯୫ ଆଧାରରେ ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ,୧୯୩୫ କୁ ରଦ୍ଦ କରାଯାଇଛି । ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ,୧୯୩୫ ର ଧାରା ୯୨ର ଉପଧାରା (୧) ଏବଂ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀର ଖଣ୍ଡ ୫ର ଉପଖଣ୍ଡ (୧) ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭିନ୍ନ । ଧାରା ୯୨ ର ଉପ-ଧାରା (୧) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ରାଜ୍ୟପାଳ ସାର୍ବଜନୀନ ଅଧିସୂଚନା ଜରିଆରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନଦେଲେ ସଂଘୀୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ କିମ୍ବା ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କୌଣସି ଅଧିନିୟମ କୌଣସି ବର୍ଜିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ । ପରନ୍ତୁ, ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀର ଖଣ୍ଡ ୫ର ଉପଖଣ୍ଡ (୧) ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ଏହି କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଛି ଯେ ସେ, ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ର, କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନ କୌଣସି ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ ବୋଲି ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଜାରି କରିପାରିବେ । ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାର କ୍ଷମତା ଅଛି ଯେ ଅଧିସୂଚନାରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେପରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇପାରେ ସେପରି ପରିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ । ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀର ଖଣ୍ଡ ୫ ର ଉପ-ଖଣ୍ଡ (୧) ଏହି ଆଧାରରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇଥାଏ ଯେ ରାଜ୍ୟକୁ ଅନ୍ୟଥା ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଆଇନ ରାଜ୍ୟର ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ଲାଗୁ ହୁଏ । ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, ୧୯୩୫ ର ଧାରା ୯୨ର ଉପ-ଧାରା (୧) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଯେ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏଥି ନିମିତ୍ତ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ସହିତ ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଘୀୟ କିମ୍ବା ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କୌଣସି ଆଇନ କୌଣସି ବର୍ଜିତ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, ୧୯୩୫ ର ଧାରା ୯୨ ର ଉପ-ଧାରା (୧) ଉପରେ ଆସ୍ଥା ରଖିବା ଆଦୌ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନୁହେଁ ।

୧୧. ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଯୁକ୍ତି ଯେ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ଲାଗୁ କରି ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି

ହୋଇନାହିଁ, ଉକ୍ତ ଆଇନ ସେହି ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ, କମ ରେ କହିଲେ, ଏହା ଅବାନ୍ତର ଅଟେ । ବାସ୍ତବରେ, ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଏବେ ଆଉ ଅନିର୍ଣ୍ଣିତ ବିଷୟ ହୋଇ ରହିନାହିଁ । ***ଚେବ୍ରୋଲୁ ଲୀଲା ପ୍ରସାଦ ରାଓ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ବନାମ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ***[3] ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ସାମ୍ବିଧାନିକ ବିଚାରପୀଠର ଏକ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ରହିଛି ।ଉକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅନୁଚ୍ଛେଦ -୨ ରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବିଚାରପୀଠ ଏଭଳି ପ୍ରଶ୍ନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଥିଲେ ଯାହାକୁ ବିଚାର କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଉକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୨ ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

> "୨. [ଚେବ୍ରୋଲୁ ଲୀଳା ପ୍ରସାଦ ରାଓ ବନାମ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ, (୨୦୨୧) ୧୧ ଏସସିସି ୫୨୬] ୧୧.୦୧.୨୦୧୬ ତାରିଖରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଆଦେଶରେ ଅନେକ ପ୍ରଶ୍ନ ବିଚାର ପାଇଁ ପଠାଯାଇଛି ।ଆନ୍ତଃସଂଯୋଗ ଆଧାରରେ ଆମେ ପ୍ରଶ୍ନ ୧ (କ), (ଖ), (ଗ) ଏବଂ (ଘ) କୁ ପୁନଃକ୍ରମାଙ୍କିତ କରିଛୁ ।ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:(ଚେବ୍ରୋଲୁ ଲୀଲା ପ୍ରସାଦ ରାଓ ମାମଲା [ଚେବ୍ରୋଲୁ ଲୀଲା ପ୍ରସାଦ ରାଓ ବନାମ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ, (୨୦୨୧) ୧୧ ଏସସିସି ୫୨୬], ଏସସିସି ପୃ. ୫୨୭, ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୧)
>
> **(୧) ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁସୂଚୀ ୫, ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୫ (୧) ର ପରିସର କ'ଣ ?**
>
> **(କ) ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ନୂତନ ବିଧି ପ୍ରଣୟନ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତା ଦିଏ କି ?**
>
> **(ଖ) ଅଧସ୍ତନ ଆଇନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି କ୍ଷମତା ବ୍ୟାପ୍ତ କି ?**
>
> **(ଗ) ତହିଁରେ ପ୍ରଦତ୍ତ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ଭାଗ ୩ ଅଧୀନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ମୌଳିକ ଅଧିକାରକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିପାରିବ କି ?**
>
> (ଘ) ଏପରି କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୩୭୧ ଘ ଅଧୀନରେ ରାଷ୍ଟ୍ରପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ସମାନ୍ତରାଳ କ୍ଷମତାର ପ୍ରୟୋଗକୁ ଅତିକ୍ରମ କରିପାରିବ କି ?
>
> (୨) କ'ଣ ସମ୍ବିଧାନ ଅଧୀନରେ ଶତପ୍ରତିଶତ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଅନୁମତି ରହିଛି ?
>
> (୩) କ'ଣ ଏହି ଅଧିସୂଚନା କେବଳ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୧୬ (୧) ଅନ୍ତର୍ଗତ ବର୍ଗୀକରଣକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିଥାଏ, ଏବଂ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୧୬ (୪) ଅଧୀନରେ ସଂରକ୍ଷଣକୁ ନୁହେଁ ?
>
> (୪) ଅଧିସୂଚନାରେ ସଂରକ୍ଷଣ ଲାଭ ପାଇବା ଲାଗି ଯୋଗ୍ୟତା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ (ଅର୍ଥାତ୍ ମୂଳ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ଶେଷ ତାରିଖ) ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କି ?"
>
> (ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି)

ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୩୯.୧ ରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବିଚାରପୀଠ ଏହି ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି:

"୩୯. .. ..

---

[3] (୨୦୨୧) ୧୧ ଏସସିସି ୪୦୧

୩୯.୧. ଅନୁସୂଚୀ-୫ ର ଅନୁଚ୍ଛେଦ -୫ (୧) ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ କୌଣସି ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିନଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥାଏ ଯେ ସଂସଦର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମ କୌଣସି ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର କିମ୍ବା ଏହାର କୌଣସି ଭାଗ ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଅଧିସୂଚନାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟତିକ୍ରମ ଏବଂ ସଂଶୋଧନ ସହିତ ଏହା ଲାଗୁ ହେବ । **ସମ୍ବିଧାନର ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୫ (୧) ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ନୂତନ ଅଧିନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ଲାଗି ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନାହିଁ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୫ (୧) ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ କ୍ଷେତ୍ର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି ।ସେ ଏହାର ପରିଧି ବାହାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଚତୁଃଷ୍କୋଣ ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ପଡିବ ।**

୩୯.୨ ……………………"

(ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି)

ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୪୦ରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବିଚାରପୀଠ ଏହି ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି:

"୪୦. ସଂସଦର ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ଉପଯୁକ୍ତ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ।ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ପାଖରେ ଅଧିସୂଚନା ଜରିଆରେ ସେମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ବାଦ ଦେବାର କ୍ଷମତା ରହିଛି ।ଏହାର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ବିଧାନ ମଣ୍ଡଳର ଅଧିନିୟମ ସେପରି କ୍ଷେତ୍ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ପ୍ରସାରିତ ହେବ । ଯତୀନ୍ଦ୍ର ବନାମ ବିହାର ପ୍ରଦେଶ [ଯତୀନ୍ଦ୍ର ବନାମ ବିହାର ପ୍ରଦେଶ, ୧୯୪୯ ଏସସିସି ଅନଲାଇନ ଏଫସି ୨୩ : ଆଇଏଲଆର (୧୯୪୯) ୨୮ ପାଟ ୭୦୩: ୧୯୪୯ ଏଫଏଲଜେ ୨୨୫] ମାମଲାରେ ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୫ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ କ୍ଷମତା ଏକ ବିଧାୟୀ କ୍ଷମତା ଏବଂ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ସେ ଯେପରି ଠିକ ବୋଲି ଭାବନ୍ତି ଏକ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରି ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ଧାରାର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ପାରା ୫ (୧) ଅନ୍ତର୍ଗତ କ୍ଷମତା ଏକ ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ କରିବା କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିର ପ୍ରୟୋଗରେ ସୀମିତ । ଯଦିଓ ଏହି କ୍ଷମତା କିଛି ମାତ୍ରାରେ ବିଧାୟୀ ଅଟେ, ଏହା ସଂସଦ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟର ଅଧିନିୟମ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରୟୋଗ, ସଂଶୋଧନ କିମ୍ବା ବ୍ୟତିକ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ଅଟେ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୫ (୨) ରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ବେଳେ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ପାଖରେ ଅନୁସୂଚୀତ କ୍ଷେତ୍ରର ଶାନ୍ତି ଓ ସୁଶାସନ ପାଇଁ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷମତା ରହିଛି । ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ବିଷୟରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପାଇଁ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ବିଶ୍ୱାସର ଭଣ୍ଡାର ।ଅନୁସୂଚୀ-୫ର ପାରା ୫ (୨) ରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସଂସଦ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କୌଣସି ଅଧିନିୟମକୁ ରଦ୍ଦ କରିବା କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନ କରିବା ଲାଗି ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ପାରା ୫(୩) ରେ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।କ୍ଷମତାର ଦିଗ *ରାମ କିରପାଲ ଭଗତ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ [ରାମ କିରପାଲ ଭଗତ ବନାମ ବିହାର ରାଜ୍ୟ,*

(୧୯୬୯) ୩ ଏସସିସି ୪୭୧ :୧୯୭୦ ଏସସିସି (ସିଆରଆଇ) ୧୫୪] ତେଣୁ : (ଏସସିସି ପିପି ୪୭୮-୮୦, ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୨୧ - ୨୩) ରେ ବିଚାର କରାଯାଇଥିଲା ।

"୨୧. ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ ଯାହା ବିଚାରକୁ ଆସିବ ତାହା ହେଲା ୧୯୫୧ର ବିହାର ବିନିୟମ-୧ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ କ୍ଷମତା ଠାରୁ ଅଧିକ କି ନୁହେଁ । ତର୍କ ଥିଲା: ପ୍ରଥମତଃ, ୧୯୫୧ର ବିନିୟମ - ୧ କୁ ଆଦୌ କରାଯିବା ନ ଥିଲା; ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ବିନିୟମଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟବସ୍ତୁ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଏବଂ ଏହାର ଅର୍ଥ ଆଇନ ଲାଗୁ କରିବାର କ୍ଷମତା ନୁହେଁ; ଏବଂ ତୃତୀୟତଃ, ଅନ୍ୟ ଏକ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ ଦ୍ୱାରା ପାରିତ ଆଇନର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ଏକ ବିଧାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟ ନଥିଲା, ବରଂ ଏକ ସର୍ତ୍ତମୂଳକ ବିଧାୟୀ ଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, ଏହି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ସହିତ ସଂଶ୍ଲିଷ୍ଟ । ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡିକ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୨୪୪ ଏବଂ ସମ୍ବିଧାନର ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାଏ ।ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, ୧୯୩୫ ର ଧାରା ୯୧ଏବଂ ୯୨ ଅନୁଯାୟୀ ବାଦ ପଡିଥିବା କ୍ଷେତ୍ରର ସମାଧାନ କରାଯାଉଥିଲା । ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏବଂ ଆଂଶିକ ଭାବେ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷେତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଧାରା ୯୧ ଏବଂ ଧାରା ୯୨ ଅନ୍ତର୍ଗତ ପରିଷଦ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଘୋଷିତ କ୍ଷେତ୍ର ଥିଲା । **ରାଜ୍ୟପାଳ ସାର୍ବଜନୀନ ଅଧିସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନ ଦେଲେ ସଂଘୀୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ କିମ୍ବା ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କୌଣସି ଅଧିନିୟମ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବେ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରତି ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ । ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, ୧୯୩୫ ର ଧାରା ୯୨ର ଉପଧାରା (୨) ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ କୌଣସି ପ୍ରଦେଶର କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯାହାକୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିଲା କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବେ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଶାନ୍ତି ଏବଂ ସୁଶାସନ ପାଇଁ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା, ଏବଂ ସେହି ପ୍ରଣୀତ ବିନିୟମ ସଂଘୀୟ ବିଧାନମଣ୍ଡଳ କିମ୍ବା ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନମଣ୍ଡଳର କୌଣସି ଅଧିନିୟମକୁ କିମ୍ବା ତତ୍ସମୟରେ ସମ୍ପୃକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରୟୋଗ ହେଉଥିବା ବିଦ୍ୟମାନ କୌଣସି ଭାରତୀୟ ଆଇନକୁ ରଦ୍ଦ କରିପାରେ କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନ କରିପାରେ ।** ଭାରତ ସରକାର ଅଧିନିୟମ, ୧୯୩୫ ର ଧାରା ୯୨ ଅଧୀନରେ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରର ଶାନ୍ତି ଏବଂ ସୁଶାସନ ପାଇଁ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ଲାଗି ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ବୈଧାନିକ କ୍ଷମତାର ବିସ୍ତାର ଲର୍ଡ ହାଲ୍ସବରୀଙ୍କ ଶବ୍ଦରେ "ସୂଚିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ଲାଗି ଅଧିନିୟମର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଚକ୍ଷଣ"। *(ରିଏଲ ବନାମ ଆର. [ରିଏଲ ବନାମ ଆର.* , (୧୮୮୫) ଏଲଆର ୧୦ ଏସି *୬୭୫* (ପିସି)], ଏସି ପୃ. *୬୭୮* ଦେଖନ୍ତୁ ।)ସେହି ମାମଲାରେ ଯେଉଁ ଶବ୍ଦ ଗୁଡିକ ନ୍ୟାୟିକ ସମିତି ଦ୍ୱାରା ବିଚାରବିମର୍ଶ ପାଇଁ ରଖାଗଲା ସେଗୁଡିକ ହେଲା "କୌଣସି ପ୍ରଦେଶରେ ତତ୍କାଳ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇନଥିବା କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରଶାସନ, ଶାନ୍ତି, ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ସୁଶାସନ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବାକୁ କାନାଡା ସଂସଦର କ୍ଷମତା ।"ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଯଦି ଇଂଲଣ୍ଡରେ ପ୍ରଶାସନ, ଶାନ୍ତି, ଶୃଙ୍ଖଳା ଏବଂ ଉତ୍ତମ ସରକାର ପାଇଁ କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଠାରୁ କୌଣସି ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ତାହାକୁ ବୈଧ ବୋଲି ଧରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେହି ଯୁକ୍ତିକୁ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇନଥିଲା । ଏହି ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକ ସେହି ଅଞ୍ଚଳର ଶାନ୍ତି ଏବଂ ଉତ୍ତମ ସରକାର ପାଇଁ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କରିବାର ବ୍ୟାପକ ଶକ୍ତିକୁ ଅଙ୍ଗୀକାର କରିବା ଲାଗି ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।"

(ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି)

ପୁଣି ଥରେ, ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୫୨ରେ, ସାମ୍ବିଧାନିକ ବିଚାରପୀଠ ପ୍ରଶ୍ନ (୧) (ଖ) ର ଉତ୍ତର ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ:

> "**୫୨.**ଆମ୍ଭର ଏହି ମତ ଯେ **ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୫ (୧) ର ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାଷାକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ନୂଆ ଆଇନ ତିଆରି କରିବା ଲାଗି ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ କ୍ଷମତା ଉପଲବ୍ଧ ନାହିଁ, ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଏପରି କ୍ଷମତାକୁ ମାନ୍ୟତା ଦେଉନାହିଁ କିମ୍ବା ପ୍ରଦାନ କରୁନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଆଇନକୁ ଲାଗୁ ନକରିବାକୁ କିମ୍ବା ବ୍ୟତିକ୍ରମ କିମ୍ବା ସଂଶୋଧନ ସହିତ ଏହାକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ କେବଳ କ୍ଷମତା ରହିଛି ।** ତେଣୁ ଏହି ଅଧିସୂଚନା ସମ୍ବିଧାନର ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀର ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୫ (୧) ର ଅଧିକାରକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରୁଛି"।

(ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି)

୧୨. ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୮୦ ରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବିଚାରପୀଠ ପ୍ରଶ୍ନ (୧) (ଗ) ର ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ । ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୮୦ ର ବକ୍ତବ୍ୟ ଏହିପରି:

> "**୮୦. ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ଗୁଡିକରେ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।ସମ୍ବିଧାନ ଉପରେ ବିଜୟୀ ହେବା ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନୁହେଁ ।** ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ କ୍ଷମତା ସଂସଦ ଏବଂ ରାଜ୍ୟର ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କ୍ଷମତା ପାଖାପାଖି ସମାନ । ସମ୍ବିଧାନର ତୃତୀୟ ଭାଗର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସଂସଦ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । **ଆମ ବିଚାରରେ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ କ୍ଷମତା ସମ୍ବିଧାନର ତୃତୀୟ ଭାଗ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୌଳିକ ଅଧିକାରକୁ ଉଲ୍ଲଂଘନ କରିନଥାଏ । ସମ୍ବିଧାନର ତୃତୀୟ ଭାଗ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ରହି ଏହାର ପ୍ରୟୋଗ କରାଯିବ ।** ଯେତେବେଳେ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀର ଅନୁଚ୍ଛେଦ -୫ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରେ, ସେତେବେଳେ ଏହା ମନମୁଖୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ସମ୍ବିଧାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କଦାପି ସାମ୍ବିଧାନିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ କୌଣସି ମନମୁଖୀ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ନୁହେଁ ।ସମ୍ବିଧାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଯୁକ୍ତିସଙ୍ଗତ ଢଙ୍ଗରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ହେବ ।ଏହି କ୍ଷମତା ଅପମାନଜନକ ନୁହେଁ ବରଂ ସାମ୍ବିଧାନିକ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏବଂ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବାରେ ସହାୟକ ହେବ"।

(ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି)

୧୩. ତେଣୁ, ଉପସଂହାରରେ;

(୧) ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ସମସ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଓ ରାଜ୍ୟ ଆଇନ ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଖଣ୍ଡ ୫ ର ଉପଖଣ୍ଡ (୧) ଅନ୍ତର୍ଗତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗରେ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିନିୟମନକୁ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ଆଂଶିକ ଭାବେ, ଅପ୍ରଯୁଜ୍ୟ କରି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରାନଯାଏ;

(୨) ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଖଣ୍ଡ ୫ ଅଧୀନରେ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ କ୍ଷମତା କେବଳ ଏହି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ ଯେ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଇନ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହେବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଏହା ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଖଣ୍ଡ ୫ ର ଉପଖଣ୍ଡ (୧) ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜାରି ଅଧିସୂଚନାରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଶୋଧନ ସହିତ କିମ୍ବା ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଖଣ୍ଡ ୫ ର ଉପଖଣ୍ଡ (୨) ଅନୁଯାୟୀ ନିୟମ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ସମୟରେ ଲାଗୁ ହେବ;

(୩) ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଖଣ୍ଡ ୫ ଅଧୀନରେ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ କ୍ଷମତା ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଭାଗ-୩ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୌଳିକ ଅଧିକାରର ସ୍ଥାନ ନେଇନଥାଏ; ଏବଂ

(୪) ତେଣୁ, ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୧୯ (୧) ର ଉପ-ଖଣ୍ଡ (ଙ) ଦ୍ୱାରା ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ମୌଳିକ ଅଧିକାରକୁ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇପାରିବ ।

୧୪. ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୧୯ ର ଖଣ୍ଡ (୧) ର ଉପଖଣ୍ଡ (ଙ) ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ନାଗରିକଙ୍କର ଭାରତର ଯେ କୌଣସି ଭାଗରେ ରହିବା ଏବଂ ବସବାସ କରିବାର ଏକ ଅଧିକାର ରହିଛି। ତେବେ, ଆଇନ ତିଆରି କରି, ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୧୯ର ଖଣ୍ଡ (୫) ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ସର୍ତ୍ତରେ ଆଇନ ତିଆରି କରି ଉକ୍ତ ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଉପରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କଟକଣା ଲଗାଯାଇପାରିବ । ତେଣୁ, ଆମେ ଅଣଆଦିବାସୀମାନଙ୍କର ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବସବାସ କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ନଥିବା ତର୍କକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରୁଛୁ ।

୧୫. ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ସଂସଦ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଏକ ଆଇନ କହିବା ତର୍କ ଭୁଲ ଧାରଣା ଅଟେ । ଏପରିକି ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀ ଏକ ଆଇନ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କଲେ ମଧ୍ୟ ଏହା ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ ୧୯(୧) ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୌଳିକ ଅଧିକାରର ପ୍ରୟୋଗ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଲଗାଇ ନଥାଏ ।

୧୬. ଏବେ ଆମେ ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ଯେ ଜଣେ ଅଣଆଦିବାସୀଙ୍କର ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭୋଟ୍ ଦେବାର ଅଧିକାର ରହିଛି କି ନାହିଁ ।ଭୋଟ ଦେବାର ଅଧିକାର ଯେତେଦୂର ସମ୍ପୃକ୍ତ , ୧୯୫୦ ଅଧିନିୟମ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରର ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀରେ କେବଳ ତଫସିଲଭୁକ୍ତ ଜନଜାତି ବର୍ଗର ବ୍ୟକ୍ତି ହିଁ ଭୋଟ ଦେଇପାରିବେ । ଭୋଟ ଦେବାର ଅଧିକାର ଅଧିନିୟମ, ୧୯୫୦ ର ତୃତୀୟ ଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ହେବ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଯୋଗ୍ୟ ଭୋଟର ସେ ସାଧାରଣତଃ ଯେଉଁ ନିର୍ବାଚନମଣ୍ଡଳୀରେ ରହୁଛନ୍ତି ସେଠାରେ ଭୋଟର ତାଲିକାରେ ପଞ୍ଜିକୃତ ହେବା ପାଇଁ ହକଦାର ।ତେଣୁ ଭୋଟ ଦେବା ଲାଗି ଯୋଗ୍ୟ ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଯିଏକି ସାଧାରଣତଃ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରହୁଛନ୍ତି, ଯଦିଓ ସେ ଅଣଆଦିବାସୀ ହୋଇଥାନ୍ତି, ତାଙ୍କର ଭୋଟର ହେବାର ଅଧିକାର ରହିଛି ।

୧୭. ଏକ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରର ସମସ୍ତ ଲୋକସଭା ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନସଭା ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆବେଦନକାରୀ ଏହି ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଯେ ଏକ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରର ସମସ୍ତ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ହେବା ଉଚିତ । ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା ୩୩୦ ଏବଂ ୩୩୨ ଅନୁଯାୟୀ ସଂରକ୍ଷଣ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡିକ ଏହା ପ୍ରଦାନ କରେନାହିଁ ଯେ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ରର ସମସ୍ତ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷିତ ରହିବ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ୨୦୦୨ ଅଧିନିୟମ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ତେଣୁ, ଅନୁସୂଚିତ ଜନଜାତିଙ୍କ ପାଇଁ ସଂରକ୍ଷଣ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ପରମ ଆଦେଶ ଜାରି କରିବା ଲାଗି କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନକୁ ମଧ୍ୟ ଖାରଜ କରାଯିବା ଉଚିତ ।

୧୮. ଭୂମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, ୧୮୯୪ ଜାମ୍ମୁ ଓ କାଶ୍ମୀର ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ସମଗ୍ର ଭାରତ ପାଇଁ ଲାଗୁ କରାଯାଇଥିଲା । ପଞ୍ଚମ ଅନୁସୂଚୀର ଖଣ୍ଡ ୫ ର ଉପ-ଖଣ୍ଡ (୧) ଅନ୍ତର୍ଗତ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ଉକ୍ତ ଆଇନ ଅନୁସୂଚିତ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ଲାଗୁ ହୋଇଥିଲା ।

୧୯. ତେଣୁ, ଆମ୍ଭର ଏହି ମତ ଯେ ଆବେଦନରେ କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟତା ନାହିଁ, ଏବଂ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ଖାରଜ କରିଥିଲେ । ଆବେଦନକାରୀ ଆଦିବାସୀଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି କରିଥିବା ଦାବିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆମେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ଉପରେ ବ୍ୟୟ ବୋଝ ଲଦିବାରୁ ବିରତ ରହୁଛୁ ।

୨୦. ତେଣୁ, ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ନଥାଇ ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରାଗଲା ।

.. .. ବିଚାରପତି
(ଅଭୟ ଏସ. ଓକା)

. .. . ବିଚାରପତି
(ରାଜେଶ ବିନ୍ଦଲ)

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ
୧୦ ମେ, ୨୦୨୩

<u>ଅସ୍ୱୀକାର ପତ୍ର</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ | ସମସ୍ତ ବ୍ୟାବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ |"

Translated by:
Subodh Rout,
Translator, High Court of Orissa